

VIŠI PRIVREDNI SUD HRVATSKE
Rješenje broj: PŽ-2762/83-2
od 25. VI 1984.

Vijeće: mr Veljko Vujović, Gordana Gasparini, Prof. dr Branko
Jakaša

ODGOVORNOST ŠPEDITERA

Kada špediter za račun svog komitenta preuzima teret od broдача, dužan, je, postupajući prema propisanom kriteriju "kako to zahtijevaju interesi nalogodavca i s pažnjom dobrog privrednika" (član 832 stav 1 ZOO), pri preuzimanju tereta od broдача utvrditi količinu i stanje tereta, te dalje, ovisno o tom utvrdjenju, poduzimati radnje propisane stavom 2 člana 832 ZOO - Kada je u teretnici, na temelju koje špediter prima teret od broдача, količina tereta određena brojem komada i težinom, špediter je dužan, postupajući po navedenom kriteriju, pri preuzimanju tereta od broдача utvrditi da li predana količina tereta odgovara količini naznačenoj u teretnici, a to znači i po broju komada i po težini, što znači da je dužan brojiti i vagati teret - Ako špediter samo broji teret, a propusti vagati ga i, zbog tog propusta, ne utvrdi manjak u težini, odgovara komitentu za štetu (član 262 stav 2 u vezi sa članom 832 ZOO)

Presudom broj P 1442/83 od 15. IX 1983. godine Okružni privredni sud u Splitu, sudeći o sporu između tužitelja kao cesionara prvotuzenikovog komitenta, protiv prvotuzenika kao špeditera, radi naknade štete zbog neurednog ispunjenja ugovora o špediciji, prema kojem je prvotuzenik bio dužan otpremiti teret ribljeg brašna prispio u luku Rijeka brodom "Slovenija" po teretnici broj 1 od 9. III 1982. godine, odbio je tužbeni zahtjev, uz obrazloženje, da prvotuzenik za štetu nije odgovoran, jer da je, suglasno odredbi iz čl. 832 Zakona o obveznim odnosima, poduzeo sve potrebne mjere radi očuvanja prava svog nalogodavca prema odgovornoj osobi, tj. prema odredbi iz čl. 541 Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi, brođaru uložio pravovremen i uredan protest zbog manjka 8.160 kg tereta.

Protiv ove presude tužitelj je podnio žalbu i presudu pobija zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primjene materijalnog prava, te predlaže da se ista preinači i tužbeni zahtjev prema prvotuženiku usvoji ili da se ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje. U žalbi navodi da je prvostepeni sud pogrešno utvrdio da je prvotuženik stavio brodaru uredan protest, jer da su u ispravi koju tuženik označava protestom (list 14) navedeni samo podaci o broju vreća, koji odgovaraju broju vreća preuzetih na prijevoz, a ne i podaci o manje isporučenoj količini tereta, da je pogrešno utvrdio da je ovaj protest pravovremen, jer da je isprava bez datuma, te da takav protest ne proizvodi pravi učinak.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Žalba je osnovana.

Ispitujući prvostepenu presudu u granicama iz čl. 365 st. 1 i 2 ZPP, ovaj drugostepeni sud je utvrdio da ista nije zakonita ni pravilna, jer je donesena na temelju pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Prilikom ocjene postojanja prvotuženikove odgovornosti za spornu štetu, pravilno je prvostepeni sud u primjeni prava pošao od odredaba iz čl. 832 st. 1 i 2 Zakona o obveznim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 29/78, u nastavku teksta: ZOO), s obzirom da je između tužiteljevog prednika i prvotuženika postojao odnos iz ugovora o špediciji.

Medjutim, po ocjeni ovog drugostepenog suda, prvostepeni je sud, iz činjenica što ih je utvrdio, izveo nepravilan zaključak da je prvotuženik uredno ispunio svoju ugovornu obvezu, tj. da je pri preuzimanju spornog tereta od brodaru postupao onako kako su to zahtijevali interesi njegovog nalogodavca i s pažnjom dobrog privrednika, te da je poduzeo sve potrebne mjere radi očuvanja njegovih prava prema odgovornoj osobi (brodaru).

Svoje uvjerenje da je prvotuženik uredno ispunio svoju ugovornu obvezu, prvostepeni je sud utemeljio na činjenici što je prvotuženik brodaru neutvrđenog dana stavio prigovor u kojem je navedeno da je iskrcano onoliko vreća koliko je naznačeno u teretnici, s tim što su 134 vreće nadjene u brodu poderane i 5 vreća da je poderano tokom manipulacije, ocjenju-

jući pritom da je ovaj prigovor pravovremen i uredan, odnosno dovoljno odredjen.

Ova ocjena prvostepenog suda pogrešna je.

Kriterij postupanja "kako to zahtijevaju interesi nalogo-
davca i s pažnjom dobrog privrednika", ustanovljen u propisu
iz čl. 832 st. 1 ZOO, nalaže špediteru prije svega da pri pre-
uzimanju tereta od broдача utvrdi količinu i stanje tereta, te
da dalje, ovisno od tog utvrdjenja, poduzima radnje propisane
stavom 2 istog člana.

Kad je u ispravama, na temelju kojih špediter, u svojstvu
primaoca, prima teret od broдача, količina tereta odredjena te-
žinom i brojem komada, špediter je dužan, postupajući u skladu
s navedenim kriterijem, pri preuzimanju tereta od broдача ut-
vrditi da li predana količina tereta odgovara količini naznače-
noj u teretnici, odnosno da je predano manje tereta, bilo po
težini, bilo po broju komada, suglasno svojoj obvezi iz stava
2 člana 832 ZOO, dužan je broдарu staviti prigovor zbog utvr-
djenog manjka, o tome bez odlaganja obavijestiti svog nalogo-
davca i ustupiti mu potraživanje naknade štete zbog utvrdjenog
manjka prema broдарu, te eventualno poduzeti i druge mjere za
očuvanje prava (osiguranja dokaza i sl.).

U teretnici broj 1 od 9. III 1982. godine (list 3), po
kojoj je prvotuženik primao teret od broдача, količina tereta
odredjena je brojem vreća i težinom, pa je, dakle, prvotuženik
bio dužan da pri preuzimanju tereta od broдача utvrdi težinu
predanog tereta i broj vreća.

Iz rezultata raspravljanja u prvostepenom postupku (pri-
znanje prvotuženika u odgovoru na tužbu pod II - list 22), pro-
izlazi, međjutim, da prvotuženik pri preuzimanju tereta od bro-
dara nije utvrdjivao težinu tereta, nego samo broj vreća.

Iz utvrdjene činjenice da prvotuženik pri preuzimanju te-
reta od broдача nije utvrdjivao težinu tereta, pa ni utvrdio po-
stojanje manjka od 8.160 kilograma, proizlazi da ni prigovor
stavljen broдарu neutvrdjenog dana (list 36), u kojem su nave-
deni samo podaci o broju vreća a ne i o težini, ne predstavlja
valjan prigovor, u smislu odredbe iz čl. 541 st 1 i 3 Zakona o
pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi ("Službeni list SFRJ", broj
22/77). Nadalje, iz ove iste činjenice proizlazi da prvotuže-
nik o postojanju navedenog manjka nije obavijestio svog nalogo-

davca, tužiteljevog prednika, niti mu cedirao potraživanje naknade štete zbog ovog manjka prema brodaru (ako manjak u težini nije utvrdio, odnosno za njega znao, nije mogao u odnosu na njega poduzimati bilo kakve radnje).

Iz ovako utvrđenog činjeničnog stanja - da je prvotuženik pri preuzimanju tereta od broдача propustio utvrditi količinu (težinu) tereta i postojanje spornog manjka, da o postojanju manjka nije bez odgadjanja obavijestio tužiteljevog prednika, niti mu ustupio pravo na naknadu štete zbog ovog manjka prema brodaru - ovaj sud zaključuje da prvotuženik nije uredno ispunio svoju ugovornu obvezu, da je neurednim ispunjenjem svoje obveze svom nalogodavcu, tužiteljevom predniku prouzročio štetu time što mu je onemogućio da od broдача ostvari pravo na naknadu štete zbog spornog manjka, te da, prema tome, u osnovi postoji odgovornost prvotuženika za ovu štetu (čl. 832 u vezi sa čl. 262 st. 2 ZOO).

Polazeći od pogrešne ocjene da odgovornost prvotuženika u osnovi ne postoji, prvostepeni je sud propustio utvrditi postojanje ostalih pretpostavki odgovornosti za štetu - visinu naknade štete - tako da se činjenično stanje ukazuje nepotpuno utvrđeno.

Kako je radi potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja potrebno održati novu glavnu raspravu pred prvostepenim sudom, na temelju odredbe iz čl. 370 st. 1 ZPP, prvostepenu je presudu valjalo ukinuti i predmet vratiti prvostepenom sudu na ponovno sudjenje.

Gordana Gašparini,
sudac Vrhovnog suda Hrvatske

SUMMARY

Gordana Gasparini: The Superior Commercial Court of Croatia rendered a decision from June 25. 1984, No. PŽ-2762/83-2 in the case for liability of the forwarding agent for damages resulting from his failure to check the weight of the cargo that he had received from the carrier in accordance with the

bill of lading. The quantity of the cargo was designated by the number of pieces and by their weight in the bill of lading.

If the quantity of the cargo in the bill of lading is designated by pieces and by their weight had on the basis of that bill of lading the forwarding agent receives the cargo from the carrier, the forwarding agent, when he takes over the cargo from the carrier, must establish according to art. 832/1 of the Yugoslav Obligations Act whether the quantity delivered by the carrier corresponds to the quantity designated in the bill of lading. If the forwarding agent only counts the cargo and fails to weight it and therefore does not establish the lesser weight of that cargo, he is liable to the claimant for the indemnity (according to art. 262/2 and art. 832 of the Yugoslav Obligations Act).